

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Том 2, Выпуск 2, 29 Февраля

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida o'quv faoliyatini samarali tashkil etishda raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish kompetensiyasini shakllantirish

*Osiyo xalqaro universiteti
Pedagogika va psixologiya kafedrası
o'qituvchisi Lukmonova Salomat*

Annotatsiya. Maqola bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish kompetensiyasini shakllantirish muammosiga, xususan o'quv faoliyatini samarali tashkil etishda qanday turdagi raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish kerakligi haqida yoritiladi

Kalit so'z: *raqamli ta'lim resursi, kompyuter savodxonligi, axborot texnologiyalari, axborot bilan ishlash kompetensiyasi, o'quv faoliyati, boshlang'ich ta'lim.*

Taqdim etilayotgan maqola hozirgi kunda juda dolzarb, chunki zamonaviy jamiyatda ijtimoiy hayotning barcha sohalarida raqamli texnologiyalar jadal rivojlanib bormoqda. Xususan, ta'lim tizimida ham.

Haqiqatan ham, raqamli transformatsiya jamiyatni yanada modernizatsiya qilish va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish salohiyatiga ega. Shu nuqtai nazardan, amalga oshirilayotgan islohotlar, shuningdek, Yangi O'zbekistonning kelgusi besh yilga mo'ljallangan Taraqqiyot strategiyasi doirasida barcha asosiy sohalarni raqamlashtirish hamda mamlakatda haqiqiy axborot jamiyatini barpo etishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

O'zbekiston 2000-yillarning boshlaridanoq axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)ni rivojlantirish va raqamlashtirishga ustuvor ahamiyat bera boshladi. Jumladan, "2013-2020-yillarda O'zbekiston Respublikasi Milliy axborot-kommunikatsiya tizimini rivojlantirish kompleks dasturi", "2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi" hamda "Raqamli O'zbekiston – 2030" va "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi"da milliy iqtisodiyot, sanoat va umuman jamiyatda raqamli transformatsiyani amalga oshirishga qaratilgan bir qator chora-tadbirlar ko'zda tutilgan.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Том 2, Выпуск 2, 29 Февраля

Bo'lajak o'qituvchi o'quv faoliyatini samarali tashkil etishda raqamli ta'lim resurslarini optimal tanlash uchun ularning tasnifi haqida tasavvurga ega bo'lish kerak.

Ko'pgina olimlar tasniflash masalalari bilan bir qator olim va olimalar shug'ullanib kelmoqda. Xususan, raqamli ta'lim resurslarining umumlashtirilgan va tizimlashtirilgan natijalarini Zolotova D.R, Bodrovoy E.G., Degterenko L.N. ilmiy ishlarida ko'rish mumkin. Ularning asoslariga ko'ra raqamli ta'lim resurslarini quyidagicha tasniflash mumkin:

- kontent turi bo'yicha (matn, vizual, multimedia materiallari, audio, video, interaktiv modellar);
- format bo'yicha (veb-saytlar, mobil ilovalar, virtual ko'rinishdagi materiallar);
- fanlar bo'yicha (matematika, biologiya, tillar, informatika va boshqa fanlarga yo'naltirilgan resurslar)

Boshlang'ich sinf o'qituvchisining samarali pedagogik faoliyati, shu jumladan raqamli ta'lim resurslaridan foydalanishdagi faoliyati sharti muvaffaqiyatli muloqot hisoblanadi. Boshlang'ich sinf o'qituvchisi turli xil lisoniy vositalardan erkin foydalana olishi, pedagogik muloqot madaniyatiga ega bo'lishi, to'g'ri, terminologik jihatdan aniq va ifodali nutq egasi bo'lishi kerak. O'quvchilar bilan bevosita muloqot jarayonida boshlang'ich sinf o'qituvchisi maktab o'quvchilarining tayyorligi, ularning hayotiy tajribasi va yosh xususiyatlarini hisobga olishi: o'quv materialini, turli xil ko'rgazmalardan foydalangan holda, mantiqan to'g'ri taqdim etish, savollarni tushunarli ko'rinishda shakllantirish, agar kerak bo'lsa, o'quv materialini va uni taqdim etish yo'llarini qayta ko'rib chiqishi kerak.

Darsning samaradorligini oshirish uchun raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish jarayonida o'qituvchi o'quvchilarning faoliyatini boshqarish ko'nikmasiga ega bo'lishi zarur:

Raqamli ta'lim resurslari yordamida ta'lim faoliyatining mazmuni va maqsadlarini to'g'ri tushuntirish, kichik maktab o'quvchilariga kompyuter bilan xavfsiz ishlashni ta'minlash, o'quvchilarning kompyuter bilan ishlash xavfsizligini ta'minlash, o'quvchilarning aloqa faoliyatini tashkil etish, maktab o'quvchilarining e'tiborini taqsimlash va uning barqarorligini saqlash, o'quvchilarga individual yondashuvni amalga oshirish va h.k.

Ta'riflangan aloqa qobiliyatlari o'qituvchining o'zaro muloqot muvaffaqiyati uchun juda muhimdir:

- o'quvchilar bilan - ta'lim samaradorligini oshirish uchun;

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Том 2, Выпуск 2, 29 Февраля

- hamkasblar bilan – boshlang'ich maktabda raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish bo'yicha tajriba almashish uchun;
- informatika o'qituvchisi bilan - boshlang'ich maktabda raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini muhokama qilish uchun;
- maktab ma'muriyati bilan – raqamli ta'lim resurslaridan foydalanishda sinflarni jihozlash bilan bog'liq bo'lgan muammolar va hk.larni hal qilish;
- ota-onalar bilan –kichik yoshdagi o'quvchilarning raqamli ta'lim resurslarida ishlashi bo'yicha konsultatsiyalar o'tkazish uchun.

Boshlang'ich ta'lim maktab o'quvchilarining o'quv faoliyatini raqamli ta'lim resurslari yordamida tashkil etish xavfsizlik qoidalari asosida amalga oshirishi kerak va ular ta'lim mustaqilligini, ijodiy va qidiruv faoliyatini rivojlantirishga, o'quv hajmini optimallashtirish, jismoniy va ruhiy salomatlikni saqlashga imkon beradi. O'qituvchi darslarni raqamli ta'lim resurslari yordamida tashkil qilish jarayonida o'quvchilarning kompyuter bilan xavfsiz aloqasini tashkil qilishi zarur (gigiena talablari, sanitariya me'yorlari va qoidalariga muvofiqligi).

Boshlang'ich sinflarda o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etish muammolaridan biri - bu maktab o'quvchilarining tez charchashi, doimiy ravishda bir xil ishni bajarish natijasida himoya tormozlanishining yuzaga kelishidir. Raqamli ta'lim resurslari bu muammoni nafaqat turli xil vazifalar (shu jumladan, o'yindan ta'lim faoliyatiga silliq o'tishni ta'minlaydigan vazifalar), balki, o'quvchining axborotni idrok etishining turli kanallariga ta'sir qiluvchi zahiralarga egadir.

O'qituvchi ota-onalarga kichik yoshdagi o'quvchilarning raqamli ta'lim resurslari bilan uy sharoitida ishlashini tashkil etishga katta yordam berishi mumkin.

Shunday qilib, biz bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy faoliyatida raqamli ta'lim resurslaridan foydalanishga tayyorligi va tarkibiga psixologik, ilmiy-nazariy va operatsion-texnologik komponentlarni oluvchi uch komponentli tizim haqidagi tushunchani, shuningdek, boshlang'ich sinf o'qituvchisining asosiy, tayanch va maxsus kompetentsiyalarning yaxlit to'plam ko'rinishidagi raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish qobiliyati haqida tushuncha berdik.

Bizning fikrimizcha, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining raqamli ta'lim resurslaridan foydalanishga tayyorgarligini samarali shakllantirish uchun o'qituvchining kasbiy kompetentsiyasi tuzilishiga raqamli ta'lim resurslaridan foydalana oladigan mutaxassis sifatida e'tibor qaratish zarur.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Том 2, Выпуск 2, 29 Февраля

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'uxati.

1. Лукмонова, С. (2022). BO 'LAJAK BOSHLANG 'ICH SINFI O'QITUVCHISINING RAQAMLI TA'LIM RESURSLARIDAN FOYDALANISHGA TAYYORLIGINI SHAKLLANTIRISH: Lukmonova Salomat Gafurovna, Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedrasini o'qituvchisi, Buxoro davlat universiteti orcid 0000-0001-9040-0232. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (1), 221-226.
2. Gafurovna, L. S. (2021). BOSHLANG'ICH SINFLARDA RAQAMLI TA'LIM RESURSLARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI. In Научно-практическая конференция.
3. Lukmonova, S. (2020). Digital Educational Resources and its Importance in Teaching. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 1(1).
4. Salomat, G. L. The essence of the content of the concept of digital educational resources and its role in primary education. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. 2020, Volume: 10, Issue: 5.
5. Лукмонова, С. Г. (2020). Цифровые образовательные ресурсы в педагогической деятельности. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS OF PHILOSOPHY, PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY (pp. 34-39).
6. Salomat, G. L. The essence of the content of the concept of digital educational resources and its role in primary education. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. 2020, Volume: 10, Issue: 5.
7. Gafurovna, L. S., & Pirniyazova, N. V. (2023). A System for Developing The Skills of A Future Primary School Teacher in the Use Of Digital Educational Resources. American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157), 1(9), 258-262.
8. Gafurovna, L. S. (2023). Mechanism for the Use of Digital Educational Resources by Future Primary School Teachers. American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157), 1(10), 123-128.
9. Gafurovna, L. S. (2023). BO 'LAJAK BOSHLANG 'ICH SINFI O'QITUVCHISINING RAQAMLI TA'LIM RESURSLARIDAN FOYDALANISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH TIZIMI. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 300-309.
10. Gafurovna, L. S. (2023). THE IMPORTANCE OF USING DIGITAL LEARNING RESOURCES IN PRIMARY EDUCATION. International Multidisciplinary Journal for Research & Development, 10(12). Сайфуллаева, Н.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Том 2, Выпуск 2, 29 Февраля

Б., & Саидова, Г. Э. (2019). Повышение эффективности занятий, используя интерактивные методы в начальном образовании. *Научный журнал*, (6 (40)), 101-102.

11. Bahodirovna, S. N. (2023). KINDERGARTEN, SCHOOL AND FAMILY PARTNERSHIP IN TEACHING CHILDREN IN MATHEMATICS. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 383-388.

12. Bahodirovna, S. N. (2023). FORMING CHILDREN'S IDEAS ABOUT THE SIZE OF OBJECTS AND THEIR MEASUREMENT. *Oriental Journal of Academic and Multidisciplinary Research*, 1(3), 102-107.

13. Bahodirovna, S. N. (2023). Organization Forms of the Development of Primary Mathematical Concepts in Children. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 138-143.

14. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДИДАКТИЧЕСКИХ ИГРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПО МАТЕМАТИКЕ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ. *Проблемы педагогики*, (2 (63)), 15-17.

15. Ruziyeva, M. Y. (2020). About color symbols in folklore. *Journal of critical reviews. ISSN-2394-5125 VOL*, 7.

16. Ruziyeva, M. Y., & Aslonova, S. S. (2021). Theoretical and Practical Foundations of Teaching Folklore In Primary School. *Middle European Scientific Bulletin*, 10.

17. Ruziyeva, M. Y., & Lobar, S. (2023). Lyro-epic literary fairy tales in uzbek children's literature.

18. Yoqubovna, R. M. (2017). Expression of Attitude to Colors in Turkic National Ritual Songs. *ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 6(1), 54-68.

19. Yokubovna, R. M. (2020). About color symbols in folklore. *JCR*, 7(17), 461-466.

20. Ruziyeva, M. Y., & Lobar, S. (2023). Lyro-epic literary fairy tales in uzbek children's literature.

21. Kozimova, N. A. (2023). Psixologik konsultatsiya bosqichlari. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 90-95.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Том 2, Выпуск 2, 29 Февраля

22. Kozimova, N. A., & Ulugova, S. M. (2022). Classification of a Group of Staff for Psychological Conseling and Referral to It. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*, 7, 175-177.
23. Kozimova, N. A. (2024). OTA-ONALIK PSIXOLOGIYASI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 119-125.
24. O'ktam qizi Shukurova, M. (2023). The importance of genres of folklore in the education of preschool children. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 96-99.
25. O'ktam qizi Shukurova, M. (2023). Speech grow up in training using interactive methods. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 357-360.
26. Shahnoza Rustamovna, N. (2023). UNDERSTANDING EMPATHY: AN ESSENTIAL COMPONENT OF HUMAN CONNECTION. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 378-382.
27. Narziyeva, S. (2023). PSYCHOLOGICAL VIEWS ON THE CHOICE OF PROFESSION. *Modern Science and Research*, 2(10), 333-336.
28. Ravshvnovna, K. S. (2023). THE ROLE OF THE CULTURE OF COMMUNICATION IN MODERN EDUCATION AND EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 3(3), 356-361.
29. Ravshanovna, X. S. (2022). BO'LAJAK O'QITUVCHILAR VA O'QUVCHILAR O 'RTASIDAGI MULOQOT JARAYONI VA UNGA QO'YILADIGAN TALABLAR. *Лучший инноватор в области науки*, 1(1), 814-819.
30. Hojiyeva, N. B. (2023). MODERN METHOD IN TEACHING MOTHER LANGUAGE LESSONS-USING THE CACOGRAPHY METHOD. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 434-439.
31. Sidiqova Yulduz Sobirovna. (2024). MAKTABGACHA TA'LIMDA NUTQ, MULOQOT O`QISH VA YOZISH MALAKALARINING SOHALARI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 52-62.
32. Tursunova, Z. N. (2023). START MODERN PRINCIPLES OF ORGANIZING OUTSIDE THE CLASSROOM IN CLASSROOMS. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 494-499.
33. Tursunova, Z. N. (2023). ORGANIZING OUTSIDE THE CLASSROOM IN MOTHER TONGUE SUBJECT. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 468-472.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Том 2, Выпуск 2, 29 Февраля

34. Isomova, F. A. T. Q. (2022). МАКТАБГАЧА ТАЛИМ ТASHKILOTLARIDA BOLALARNI МАКТАВ ТА'LIMIGA TAYYORLASHDA NUTQ O'STIRISH MASHG'ULOTLARINING AHAMIYATI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 947-949.

35. Isomova Farog'at Tojiddin qizi. (2023). THE CONTENT OF THE FORMATION OF SPEECH AND READING COMPETENCES OF PRESCHOOL CHILDREN. *International Multidisciplinary Journal for Research & Development*, 10(11). Retrieved from <https://www.ijmrd.in/index.php/imjrd/article/view/444>.

36. Hikmatovna, M. N. (2023). Tarbiyaning Maqsad Va Vazifalari. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 386-388.

37. Hikmatovna, M. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISH JARAYONIDA QO'LLANILADIGAN METOD VA VOSITALAR. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 339-344.